

Vinje-Vest Villreinlag

Møte på Arbutun i Vågslid 13/3-2013

Tilstede: Odd Heggenes, Olav Magne Underdal, Sondov Bjåen, Knut Anders Haukelid, Bjørgulf Haukelid

Møtereferat

Sak 1/2013: Tverrå Kraftverk

Knut Anders og Bjørgulf Haukelid orienterte om Hydros planer for utbygging av Tverrå Kraftverk. Norges Vassdrags- og Energidirektorat (NVE) har sendt de foreløpige planene ut på høring og bedt om innspill til hvilke konsekvenser Tverrå vil kunne få og hvilke forhold som må utredes nærmere. I denne anledning ble det holdt et folkemøte på Nesflaten samfunnshus den 12/3.

Link til høringsnotatet: <http://www.nve.no/vannkraft?soknad=6814&type=11>

Vinje-Vest Villreinlag vedtok følgende uttalelse om det planlagte Tverrå Kraftverk:

Tverrå Kraftverk og konsekvenser for villreinen

Områdene rundt Holmavatn er helt sentrale trekkveier for reinsdyra i Setesdalsheiene. For å nå områdene nord for Holmavatn, dvs. nordover mot Kjelatind, Kistenuten og vestover mot Røldal, og videre mot E134 og krysningspunktene mot Hardangervidda, **MÅ** dyra passere det planområdet som er direkte berørt av Tverrå Kraftverk. Her er det allerede etablert sterke barrierer i form av veier, menneskelig aktivitet, to store og en mindre kraftledning som går parallelt og to store, regulerte vann. En ny vei og en 20KV kraftlinje fra eksisterende lukehus ved Sandvatn og frem til det planlagte Tverrå Kraftverk nord for Sandvatn vil forsterke disse barrierene. En økning av Reguleringen av Holmavatn fra 10 til 35 meter vil skape livsfarlige vinterforhold på Holmavatn både for reinsdyr og mennesker. Farene består av farlige is-sprekker i reguleringssonen, overvann og sannsynligvis flere tappehull spredd utover vannet. Hverken rein, skiløpere eller snøscootere vil kunne ferdes trygt. Problemene forsterkes ved at Holmavatnet skal bli et trykkbasseng til Tverrå og ikke bare et magasin. Vannstanden vil variere opp og ned også vinterstid, med sprekker som endrer seg, partier med åpent vann som kan føyke igjen og bli usynlige og mye overvann.

Dette er farer som er kjent fra andre utbygginger i området. Vi vet at reinsdyr drukner på regulerte vann. Tverrå kraftverk og Holmavatn ligger midt i den sentrale trekkveien i området og vil få dramatiske konsekvenser. Disse må utredes og dokumenteres av landets fremste ekspertise.

Eiendommene til Vinje-Vest sine medlemmer ligger i området nord og delvis øst for Tverrå Kraftverk. Dette er allerede en randsone for villreinen i Setesdalsheiene. Det er viktige vinterbeiter for dyra og typiske bukkeområder om sommeren og i jaktperioden. Fostringsflokkene holder seg lenger sør, muligens fordi barrierene allerede i dag er for sterke til at simlene tørr å krysse disse med kalvene sine. Dette reduserer våre muligheter til lønnsom drift av eiendommene våre. Tverrå kraftverk vil forsterke barrierene og i verste fall ødelegge vår reinsjakt, og derved inntektsgrunnlaget for eiendommene. Dette må konsekvens-utredes.

Heiplanen og andre vedtatte verneplaner

Det er lagt ned et stort arbeid med å utarbeide verneplaner for Setesdalsheiene. De store linjene, spesielt for villreinen trekkes opp i Heiplanen og lokale forhold i området rundt Tverrå Kraftverkdekkes av flere verneplaner (Holmevassåno biotopvernområde og Kvanndalen Landskapsvernområde). Disse er vedtatt av de ulike forvaltningsområdene, fra kommuneplan og oppover.

Planene legger sterke føringer på grunneiernes muligheter til å bruke sine eiendommer. Små inngrep og utbygginger krever lang saksbehandling på mange nivåer og blir også stanset med henvisning til disse planene. De store prosjektene ser ut til å følge en annen logikk. Heiplanen sier i klartekst at de store vannkraftutbyggingene er ferdige i Setesdalsheiene, at villreinen skal prioriteres, og at storformene i landskapet ikke skal endres. Vi mener at Tverrå kraftverk er helt uforenlig med Heiplanen, de lokale, vedtatte verneplanene. og ønsket om en samordnet forvaltning og utveksling av dyr mellom Hardangervidda og Setesdalsheiene.

Dette trenger vi selvsagt en konsekvensutredning på, også sett fra juridisk synspunkt. Hvor bindende er disse vedtatte planene for store kraftutbyggingsprosjekter? Og hvis de ikke er bindende når de faktisk er vedtatt, hvorfor er de da laget?

Dette vedtaket skal sendes til de berørte kommunene (Vinje, Bykle, Odda og Suldal), til Villreinsenteret Sør og til Setesdalen-Ryfylke Villreinlag (SRV). Det skal også fremmes som egen sak på årsmøtet i SRV den 4/4-2013

Sak 2/2013: Ny E134 over Haukelifjell

Planleggingen av ny E134 er i full gang. I grove trekk vil det være tunneller på de samme stedene som i dag, med åpen vei på de samme stedene. Tunnellen fra Piparsteinen mot Røldal vil bli lenger.

Når det gjelder fremtiden for villreinen er det en fordel at mest mulig av veien legges i tunell. Dette vil redusere barrierene og skape gode krysningspunkter mellom Hardangervidda og Setesdalsheiene. Vinje-Vest vil be Villreinsenter Sør og Setesdalen-Ryfylke Villreinlag uttale seg i denne saken. Planene legges nå. Den beste løsningen for villreinene er en lang tunell fra Vågslid-tunellen til Røldal.

Sak 3/2013: Staten og setre som omgjøres til private hytter langs E134.

Staten er en stor grunneier langs E134 over Haukelifjell. Det ligger flere gamle setre på statens grunn. Seterdriften er nedlagt, men husene settes nå i stand som private hytter. De ligger utenfor regulert område og mer menneskelig aktivitet vil skape nye barrierer for villreinen og krysnings-områdene mellom Hardangervidda og Setesdalsheiene. Vinje-Vest ber Odda og Vinje kommuner om å passe på at dette ikke skjer. Reguleringsplaner gjelder for alle berørte, også for Staten.

Sak 4/2013: Ny veg til Kjelavatn – bom

Det er bygget en ny vei ned til Kjelavatnet på Statens grunn, omtrent fra Haukeliseter Hall. Berørte grunneiere har bedt om at veien bommes, men dette er nektet av Statskog. En åpen vei fører til økt biltrafikk og motorisert båttrafikk på Kjelavatn. Dette gjør fjellet mindre for villreinen og hindrer kryssing mot Hardangervidda. Vinje-Vest støtter forslaget om bom på veien, av hensyn til villreininteressene. Åpne veier skaper barrierer. (Hensynssone Villrein og Kryssing til Hardangervidda).

Sak 5/2013: Ny driftsplan for Setesdalen/Ryfylke fra 2014

Driftsplanen for forvaltning av villreinen i Setesdalen/Ryfylke løper ut i 2013. Arbeidet med ny driftsplan er allerede i gang. Denne skal gjelde fra 2014. Vinje-Vest diskuterte dette og har følgende innspill:

- Vi må vite mer om dyras trekk og bruk av områdene. Forskningen basert på GPS merking av dyrene må utvides og forlenges.
- Kunnskap er viktig. Det bør forskes på virkningen av barrierer i form av mennesker, veier, biltrafikk og sauer. Det er fortsatt for mye gjetting i villreinformvaltningen.
- Dyrene i Vinje-Vest var i meget godt hold i 2012. Vi mener at målet om 3000 vinterdyr skal opprettholdes.
- Hvis/når noen dyr slår tilbake fra Austheia til Vestheia bør fellingen økes raskt. Vi reagerer ofte for sent når noe skjer.
- Soneinndelingen må gjeninnføres. Den må reflektere reinens faktiske bruk av områdene i jakttiden, ikke en såkalt rettfærdig fordeling.
- Villreinarealet må registreres på nytt. Det skal reflektere reinens faktiske bruk av områdene, ikke gammel historie.

Møtet hevet.